

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36020143	de Poio	Poio	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
AFD	Actividades físicas e deportivas	CMAFD02	Guía no medio natural e de tempo libre	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1339	Manobras con cordas	2022/2023	8	214	256

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	ROBERTO CARLOS MIRANDA VERÍSIMO, SERGIO TORRES PAZOS, ISMAEL REY PIÑÓN (Subst.)
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión departamento

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Este módulo profesional contén a formación necesaria para guiar persoas por barrancos, por cavidades e en instalacións de lecer e aventura. Desenvolve a súa actividade profesional no ámbito das actividades deportivo-recreativas na natureza e no turismo activo, deportivo ou de aventura, nas áreas de organización, desenvolvemento, seguimento e avaliación de itinerarios por barrancos, cavidades e actividades de aventura para todos os tipos de persoas usuarias.

Sitúase nos sectores do deporte, o lecer, o tempo libre e o turismo.

A formación do módulo contribúe a alcanzar os obxectivos xerais d), f), h), n), o) e q) do ciclo formativo, e as competencias c), e), g), m), ñ) e p).

As liñas de actuación no proceso de ensino e aprendizaxe que permiten alcanzar os obxectivos do módulo partirán dun enfoque procedemental do módulo realizando simulacións na aula e fóra dela, e utilizando unha metodoloxía activa e motivadora que implique a participación do alumnado como axente activo dun proceso de ensino e aprendizaxe, para realizar:

Guía de grupos por itinerarios de barrancos, espeleoloxía, escalada e actividades de aventura, adaptándoos á dinámica da actividade e do grupo de participantes.

Dominio das técnicas de manobras con cordas, agarres, apoios, natación e mergullo.

¿ Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación.

¿ Autoavaliación e reflexión crítica.

¿ Respecto e atención á diversidade.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	¿PARA QUE SIRVEN AS CORDAS E OS NOS?	NESTA UD FAREMOS UNHA DESCRIPCIÓN DOS TIPOS DE CORDAS QUE PODEMOS UTILIOZAR EN MONTAÑA, OS SEUS USOS, E O SEU COIDADO E MENTEMENTO	44	20
2	SUBIMONOS POLAS PAREDES	Realizaremos las técnicas de progresión en escalada, tanto en rocódromo como en roca, rapelar para descender de una vía, montaje de reuniones, técnicas de aseguramiento al escalador, así como el cuidado y <u>mantenimiento del material</u> .	76	25
3	CONSTRUCCIÓN CON CORDAS	Montaje de instalacións con cordas, ponte tibetano, tirolina, nos para refuxios de montaña...	36	10
4	OS BARRANCOS COMO MEDIO DE OCIO E AVENTURA	Realizaremos descenso de barrancos y una progresión de las técnicas básicas para su realización., como o rapel e técnicas de trepada e destrepe.	50	25
5	AS COVAS E OS SEUS SEGREDOS	Introducción e iniciación ás actividades de espeleoloxía e a aprendizaxe de técnicas específicas para subir e baixar por unha corda utilizando croll, puño, ciclotraxión, tibloc e nos autobloqueantes.	50	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	¿PARA QUE SIRVEN AS CORDAS E OS NOS?	44

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.2 Seguironse os procedementos de mantemento, transporte e almacenamento do material, do equipamento deportivo e de seguridade para as manobras con cordas e para as instalacións de lecer e aventura

4.1.e) Contidos

Contidos
<p>OTécnicas básicas de manexo do material.</p> <p>Normativa actual sobre homologación e caducidade do material.</p> <p>Nós máis utilizados. Nós de amarre, de arrastre, bloqueantes, de descenso, de unión e autobloqueantes. Nós específicos para cada actividade.</p>

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	SUBIMONOS POLAS PAREDES	76

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA2 - Valora a viabilidade da aplicación das medidas de control de riscos nas actividades de espeleoloxía, de descenso de barrancos, de escalada ou de multiaventura, analizando os datos do contexto	NO
RA3 - Aplica técnicas de condución de grupos por barrancos, desniveis e covas, e adáptaa ás características das persoas participantes e do medio, para avanzar eficazmente en condicións de seguridade	NO
RA4 - Supervisa e dirixe a realización das actividades en instalacións de lecer e aventura, aplicando protocolos de prevención e control de riscos	SI
RA5 - Dirixe o grupo de persoas participantes en situacións simuladas de incidencias ou emerxencia e coordina os recursos e as medidas de seguridade, aplicando técnicas de rescate e evacuación	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Seguíuse o protocolo de verificación da documentación, dos permisos e dos recursos para a realización de actividades en instalacións de lecer e aventura, de escalada, de espeleoloxía e de barrancos
CA1.2 Seguíronse os procedementos de mantemento, transporte e almacenamento do material, do equipamento deportivo e de seguridade para as manobras con cordas e para as instalacións de lecer e aventura
CA1.3 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA1.3.1 Revisáronse os materiais individuais e colectivos necesarios na actividade de vía ferrata
CA1.4 Seguíuse o protocolo para a colocación e a comprobación do estado dos elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos nas instalacións de lecer e aventura relativos á súa área de responsabilidade
CA1.5 Descríbense as características, o funcionamento e o mantemento operativo dos aparellos de comunicación e de orientación propios de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e demais actividades de multiaventura
CA1.6 Comprobáronse as zonas de cobertura e as bandas de emisión dos aparellos de comunicación
CA1.7 Manipuláronse e utilizáronse correctamente os sistemas de aseguramento dependendo da función a realizar
CA2.1 Seleccionáronse os datos relevantes para a prevención de riscos nunha actividade
CA2.6 Defíníuse o método de sinalización para progresar con seguridade nunha zona labiríntica e en caos de bloques, en función da dispoñibilidade de material de sinalización
CA2.7 Determináronse as posibilidades destablecer un itinerario alternativo seguindo criterios de seguridade
CA3.3 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA3.3.1 Explicáronse e demostráronse as técnicas de como mosquetonear en escalada e como pasar a corda na reunión
CA3.4 Explicáronse e demostráronse os protocolos de seguridade na disposición e na colocación de aparellos, conectores e cabos de ancoraxe, así como na progresión por cordas, tobogáns e saltos a pozas
CA3.6 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada, covas, vías ferratas, barrancos e outras instalacións con cordas
CA3.7 Explicáronse e adecuáronse a técnica e o ritmo de progresión ás características persoais, do terreo e da actividade
CA4.1 Seguíuse o protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos da instalación de lecer e aventura

Criterios de avaliación
CA4.2 Seguiuise o protocolo de montaxe e desmontaxe dos elementos portátiles das instalacións de multiaventura
CA4.3 Explicáronse as normas de seguridade e de uso das instalacións
CA4.4 Seguiuise o protocolo de colocación dos equipamentos de seguridade das persoas usuarias dunha instalación de lecer e aventura
CA4.5 Definíronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas nas instalacións e nas actividades de lecer e aventura
CA4.6 Explicáronse as técnicas de progresión para os sucesivos niveis dos circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura
CA4.7 Controlouse o cumprimento das normas de seguridade
CA4.8 Explicáronse as medidas que cómpre adoptar ante situacións de fatiga ou de bloqueo nas persoas usuarias das instalacións de lecer e aventura
CA5.1 Seguiuise o protocolo específico de prevención e seguridade nas actividades
CA5.2 Demostráronse as técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente simulado
CA5.3 Simuláronse as posibles adaptacións ao medio en caso de fenómenos atmosféricos perigosos
CA5.4 Explicouse a utilización correcta do material nun rescate
CA5.5 Instaláronse as cordas de progresión
CA5.6 Concretáronse as habilidades necesarias para arranxar incidencias durante o transcurso dun descenso por corda

4.2.e) Contidos

Contidos
<p>Análise da oferta de recursos ou actividades turísticas e de lecer relacionadas, da nosa comunidade ou área de traballo.</p> <p>0Técnicas básicas de manexo do material.</p> <p>Técnicas básicas de manexo dos sistemas de aseguramento.</p> <p>Aplicación de protocolo para a colocación e a comprobación do estado de todos os elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos.</p> <p>Material téxtil: arneses, cabos de ancoraxe, cintas, mochilas, pés de gato, botas de barrancos, luvas, aros, pedais, daisy chains, cordas, cintas e cordinos. Sistemas de protección: colchóns, dissipadores, chalecos e neoprenos. Características e funcionamento. Mantemento. Homologacións.</p> <p>Material específico de escalada: cuerdas, arneses, pés de gato, mosquetóns, casco, cintas exprés, magnesio, liña de vida...</p> <p>Material mecánico. Reunións, equipamento de instalación, ancoraxes auxiliares, mosquetóns, descensores, bloqueadores, aseguradores, ascensores, poleas, cintas express, puños e cascos. Características e funcionamento. Mantemento. Homologacións.</p> <p>Avaliación e xestión de riscos para cada actividade. Puntos de perigo. Malos usos: consecuencias. Medidas preventivas.</p> <p>Avaliación e xestión de riscos na escalada. Malos usos do material. Comprobación de todo o material e sistemas de seguridade.</p> <p>Características do equipamento e do material. Equipamento persoal e colectivo, en función da actividade, a época do ano, o lugar e o grupo. Loxística de actividade.</p> <p>Características do equipamento e do material de escalada, en función do tipo de escalada, e do tipo de vía e duración da actividade</p> <p>Normativa actual sobre homologación e caducidade do material.</p> <p>Material e avituallamento individual e colectivo.</p> <p>Material de seguridade e de primeiros auxilios. Caixa de primeiros auxilios específica por actividade.</p>

Contidos

Materiais para actividades dun día ou máis.

Técnicas de reparación, control, mantemento, organización e almacenaxe do material. Fichas de mantemento. Deterioración e usos.

Transporte do material. Loxística.

Análise dos riscos asociados ás actividades de espeleoloxía, descenso de barrancos, escalada ou multiaventura. Vías de escape e alternativas.

Análise dos riscos asociados á falta de revisión das manobras de seguridade na escalada.

Control de riscos e toma de decisións.

Transmisión de normas e procedementos que se deben seguir.

Escalada: tipos; vías. Tipos de rocha. Rocódromo.

Análise e elección de itinerarios. Topografías. Esbozos. Cartografía. Indicacións.

Técnicas de colocación de cuerda y mosquetones en una vía de escalada

Nós máis utilizados. Nós de amarre, de arrastre, bloqueantes, de descenso, de unión e autobloqueantes. Nós específicos para cada actividade.

Reunión: tipos e función. Instalación de reunións. Triángulos de forzas.

Cadea de seguridade. Asegurar a persoa asegurada. Factor de caída. Protocolo de cabeceira. Protocolo de uso de material.

Rápel. En simple ou en dobre. Con descensores mecánicos e manuais, con dinámico, autoasegurado e desembragable. Bloqueos. Técnicas de ascenso.

Manobras de recuperación de cordas. Pregado de cordas e almacenaxe.

Técnicas de aseguramento. Utilización e funcións de aparellos mecánicos e manuais. Comunicación coa persoa asegurada. Métodos de aseguramento. Compromiso co coidado e o uso adecuados do equipamento e dos materiais.

Técnicas xerais de progresión en montaña.

Adaptacións para persoas con diversidade funcional. Axudas. Adaptación de actividades e/ou materiais. Adaptación de consignas e explicacións.

Técnicas de agarre e apoios.

Técnicas de fortuna.

Técnicas de progresión en escalada. Progresión en Top Rope e de primeiro. Boulder. Adherencia. Fisuras e chemineas. Encordamento.

Protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos e móbiles de toda a instalación de lecer e aventura. Elementos en instalacións de lecer e aventura.

Protocolo de equipamento e desequipamento dos elementos portátiles da instalación.

Normas de seguridade. Información para as persoas usuarias. Normas de uso das instalacións e técnicas de progresión. Interpretación de símbolos e carteis.

Técnicas de utilización de manexo de cordas.

Circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura. Niveis e adaptación á persoa usuaria.

Técnicas de progresión en instalacións de lecer e aventura. Ancoraxes. Liñas de vida. Escadas. Progresión por redes, tirolesas, rápel, tubos, pontes, randeiras, lianas, elementos de equilibrio e outros elementos móbiles.

Protocolos de seguridade durante a progresión. Colocación e control dos equipamentos de seguridade.

Adaptacións para persoas con diversidade funcional. Axudas. Percorridos adaptados. Adaptación de consignas e explicacións.

Técnicas de actuación ante situacións de fatiga, medo e bloqueo. Manobras de axuda.

Técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente. Simulación de rescate en distintas situacións e lugares.

Confianza e seguridade na actuación, nas comunicacións e na toma de decisións.

Control ante situacións de estrés. Tolerancia á frustración e bloqueo.

Contidos

Instalación de cordas para progresión ante unha evacuación.

Perigos durante a actividade. Atmosféricos: temperatura, brétema, choiva, humidade, vento, radiación solar ou treboadas. Terrestres: terreo inestable, desprendementos, vexetación espesa, incendios. Acuáticos: caudal, crecidas e elementos de dinámica fluvial. Subterráneos: desprendementos, bloques inestables, crecidas de caudal, pasos estreitos e perda de itinerario.

Protocolos de seguridade en espeleoxía, escalada e barrancos. Cadea de seguridade e delimitación de zona de seguridade.

Protocolo de actuación ante un accidente. Aviso a grupos de rescate. Procura de axuda.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	CONSTRUCCIÓN CON CORDAS	36

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA2 - Valora a viabilidade da aplicación das medidas de control de riscos nas actividades de espeleoloxía, de descenso de barrancos, de escalada ou de multiaventura, analizando os datos do contexto	NO
RA3 - Aplica técnicas de condución de grupos por barrancos, desniveis e covas, e adáptaa ás características das persoas participantes e do medio, para avanzar eficazmente en condicións de seguridade	NO
RA4 - Supervisa e dirixe a realización das actividades en instalacións de lecer e aventura, aplicando protocolos de prevención e control de riscos	SI
RA5 - Dirixe o grupo de persoas participantes en situacións simuladas de incidencias ou emerxencia e coordina os recursos e as medidas de seguridade, aplicando técnicas de rescate e evacuación	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Seguiuse o protocolo de verificación da documentación, dos permisos e dos recursos para a realización de actividades en instalacións de lecer e aventura, de escalada, de espeleoloxía e de barrancos
CA1.2 Seguirónse os procedementos de mantemento, transporte e almacenamento do material, do equipamento deportivo e de seguridade para as manobras con cordas e para as instalacións de lecer e aventura
CA1.3 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA1.3.1 Revisáronse os materiais individuais e colectivos necesarios na actividade de vía ferrata
CA1.3.3 Revisáronse os materiais individuais e colectivos necesarios na actividade de vías ferratas
CA1.4 Seguiuse o protocolo para a colocación e a comprobación do estado dos elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos nas instalacións de lecer e aventura relativos á súa área de responsabilidade
CA1.5 Descríronse as características, o funcionamento e o mantemento operativo dos aparellos de comunicación e de orientación propios de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e demais actividades de multiaventura
CA2.1 Seleccionáronse os datos relevantes para a prevención de riscos nunha actividade
CA3.4 Explicáronse e demostráronse os protocolos de seguridade na disposición e na colocación de aparellos, conectores e cabos de ancoraxe, así como na progresión por cordas, tobogáns e saltos a pozas
CA3.6 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada, covas, vías ferratas, barrancos e outras instalacións con cordas
CA4.1 Seguiuse o protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos da instalación de lecer e aventura
CA4.2 Seguiuse o protocolo de montaxe e desmontaxe dos elementos portátiles das instalacións de multiaventura
CA4.3 Explicáronse as normas de seguridade e de uso das instalacións
CA4.4 Seguiuse o protocolo de colocación dos equipamentos de seguridade das persoas usuarias dunha instalación de lecer e aventura
CA4.5 Definíronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas nas instalacións e nas actividades de lecer e aventura
CA4.6 Explicáronse as técnicas de progresión para os sucesivos niveis dos circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura
CA4.7 Controlouse o cumprimento das normas de seguridade

Criterios de avaliación
CA4.8 Explicáronse as medidas que cómpre adoptar ante situacións de fatiga ou de bloqueo nas persoas usuarias das instalacións de lecer e aventura
CA5.1 Seguiuuse o protocolo específico de prevención e seguridade nas actividades
CA5.2 Demostráronse as técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente simulado
CA5.3 Simuláronse as posibles adaptacións ao medio en caso de fenómenos atmosféricos perigosos
CA5.4 Explicouse a utilización correcta do material nun rescate
CA5.5 Instaláronse as cordas de progresión
CA5.6 Concretáronse as habilidades necesarias para arranxar incidencias durante o transcurso dun descenso por corda
CA5.7 Construíuse unha padiola de fortuna
CA5.8 Montouse unha tirolesa

4.3.e) Contidos

Contidos
<p>0Técnicas básicas de manexo do material.</p> <p>Aplicación de protocolo para a colocación e a comprobación do estado de todos os elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos.</p> <p>Material mecánico. Reunións, equipamento de instalación, ancoraxes auxiliares, mosquetóns, descensores, bloqueadores, aseguradores, ascensores, poleas, cintas express, puños e cascos. Características e funcionamento. Mantemento. Homologacións.</p> <p>Normativa actual sobre homologación e caducidade do material.</p> <p>Materiais para actividades dun día ou máis.</p> <p>Técnicas de reparación, control, mantemento, organización e almacenaxe do material. Fichas de mantemento. Deterioración e usos.</p> <p>0Construción de tirolesas: usos. Desniveis. Zonas, ancoraxes e material necesarios.</p> <p>Ancoraxes en multiaventura. Material e usos. Seguridade en altura. Liñas de vida.</p> <p>Control de riscos e toma de decisións.</p> <p>Transmisión de normas e procedementos que se deben seguir.</p> <p>Nós máis utilizados. Nós de amarre, de arrastre, bloqueantes, de descenso, de unión e autobloqueantes. Nós específicos para cada actividade.</p> <p>Cadea de seguridade. Asegurar a persoa asegurada. Factor de caída. Protocolo de cabeceira. Protocolo de uso de material.</p> <p>Tirolesas, pontes monas e tibetanas. Tensado de cordas. Polipastos, poleas e tensores. Sistemas de freada. Tirolesas guiadas.</p> <p>Técnicas de progresión en vías ferratas: gabeo e desgabeo, técnica de suxeición das cintas dissipadoras, técnica de progresión por pontes, pasamáns, rúpels e tirolesas.</p> <p>Protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos e móbiles de toda a instalación de lecer e aventura. Elementos en instalacións de lecer e aventura.</p> <p>Protocolo de equipamento e desequipamento dos elementos portátiles da instalación.</p> <p>Normas de seguridade. Información para as persoas usuarias. Normas de uso das instalacións e técnicas de progresión. Interpretación de símbolos e carteis.</p> <p>Técnicas de utilización de manexo de cordas.</p> <p>Circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura. Niveis e adaptación á persoa usuaria.</p>

Contidos

Técnicas de progresión en instalacións de lecer e aventura. Ancoraxes. Liñas de vida. Escadas. Progresión por redes, tirolesas, rápel, tubos, pontes, randeiras, lianas, elementos de equilibrio e outros elementos móbiles.

Protocolos de seguridade durante a progresión. Colocación e control dos equipamentos de seguridade.

Técnicas de actuación ante situacións de fatiga, medo e bloqueo. Manobras de axuda.

Técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente. Simulación de rescate en distintas situacións e lugares.

Instalación de cordas para progresión ante unha evacuación.

Perigos durante a actividade. Atmosféricos: temperatura, brétema, choiva, humidade, vento, radiación solar ou treboadas. Terrestres: terreo inestable, desprendementos, vexetación espesa, incendios. Acuáticos: caudal, crecidas e elementos de dinámica fluvial. Subterráneos: desprendementos, bloques inestables, crecidas de caudal, pasos estreitos e perda de itinerario.

Protocolo de actuación ante un accidente. Aviso a grupos de rescate. Procura de axuda.

Técnicas de transporte de accidentados. Construción de padiolas e elementos de fortuna. Descenso da persoa evacuada.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	OS BARRANCOS COMO MEDIO DE OCIO E AVENTURA	50

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA2 - Valora a viabilidade da aplicación das medidas de control de riscos nas actividades de espeleoloxía, de descenso de barrancos, de escalada ou de multiaventura, analizando os datos do contexto	NO
RA3 - Aplica técnicas de condución de grupos por barrancos, desniveis e covas, e adáptaa ás características das persoas participantes e do medio, para avanzar eficazmente en condicións de seguridade	NO
RA4 - Supervisa e dirixe a realización das actividades en instalacións de lecer e aventura, aplicando protocolos de prevención e control de riscos	SI
RA5 - Dirixe o grupo de persoas participantes en situacións simuladas de incidencias ou emerxencia e coordina os recursos e as medidas de seguridade, aplicando técnicas de rescate e evacuación	NO
RA6 - Avalía as actividades guiadas por barrancos, cavidades e en instalacións de lecer e aventura, analizando os datos dispoñibles	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Seguíuse o protocolo de verificación da documentación, dos permisos e dos recursos para a realización de actividades en instalacións de lecer e aventura, de escalada, de espeleoloxía e de barrancos
CA1.2 Seguíronse os procedementos de mantemento, transporte e almacenamento do material, do equipamento deportivo e de seguridade para as manobras con cordas e para as instalacións de lecer e aventura
CA1.3 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA1.3.2 Revisáronse o avituallamento e os materiais individuais e colectivos necesarios na actividade de barrancos
CA1.4 Seguíuse o protocolo para a colocación e a comprobación do estado dos elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos nas instalacións de lecer e aventura relativos á súa área de responsabilidade
CA1.5 Descríbense as características, o funcionamento e o mantemento operativo dos aparellos de comunicación e de orientación propios de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e demais actividades de multiaventura
CA1.6 Comprobáronse as zonas de cobertura e as bandas de emisión dos aparellos de comunicación
CA2.1 Seleccionáronse os datos relevantes para a prevención de riscos nunha actividade
CA2.2 Estimouse o grao de perigo dun barranco en función do cálculo do seu caudal, da época do ano, da meteoroloxía e da orografía do barranco
CA2.3 Identificouse e describiuse a dinámica do fluído nos fenómenos do medio fluvial que afectan os descensos de barrancos
CA2.4 Descríbense as técnicas preventivas e operativas aplicadas a cada fenómeno do medio fluvial
CA2.6 Defínese o método de sinalización para progresar con seguridade nunha zona labiríntica e en caos de bloques, en función da dispoñibilidade de material de sinalización
CA2.7 Determináronse as posibilidades destablecer un itinerario alternativo seguindo criterios de seguridade
CA3.2 Sinaláronse en zonas visibles os puntos conflictivos ou perigosos como labirintos, caos de bloques, sifóns, cortados ou pasos estreitos, para garantir a orientación e a seguridade do percorrido
CA3.3 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA3.4 Explicáronse e demostráronse os protocolos de seguridade na disposición e na colocación de aparellos, conectores e cabos de ancoraxe, así como na progresión por cordas, tobogáns e saltos a pozas

Criterios de avaliación
CA3.5 Explicáronse e demostráronse as técnicas de progresión e de axuda para superar puntos de dificultade nos barrancos acuáticos
CA3.6 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada, covas, vías ferratas, barrancos e outras instalacións con cordas
CA3.7 Explicáronse e adecuáronse a técnica e o ritmo de progresión ás características persoais, do terreo e da actividade
CA4.1 Seguiuse o protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos da instalación de lecer e aventura
CA4.2 Seguiuse o protocolo de montaxe e desmontaxe dos elementos portátiles das instalacións de multiaventura
CA4.3 Explicáronse as normas de seguridade e de uso das instalacións
CA4.4 Seguiuse o protocolo de colocación dos equipamentos de seguridade das persoas usuarias dunha instalación de lecer e aventura
CA4.5 Definíronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas nas instalacións e nas actividades de lecer e aventura
CA4.6 Explicáronse as técnicas de progresión para os sucesivos niveis dos circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura
CA4.7 Controlouse o cumprimento das normas de seguridade
CA4.8 Explicáronse as medidas que cómpre adoptar ante situacións de fatiga ou de bloqueo nas persoas usuarias das instalacións de lecer e aventura
CA5.1 Seguiuse o protocolo específico de prevención e seguridade nas actividades
CA5.2 Demostráronse as técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente simulado
CA5.3 Simuláronse as posibles adaptacións ao medio en caso de fenómenos atmosféricos perigosos
CA5.4 Explicouse a utilización correcta do material nun rescate
CA5.5 Instaláronse as cordas de progresión
CA5.6 Concretáronse as habilidades necesarias para arranxar incidencias durante o transcurso dun descenso por corda
CA6.1 Recolléronse datos sobre a actuación do/da guía e as reaccións do grupo na actividade
CA6.2 Rexistráronse as incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos
CA6.3 Valorouse a adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade
CA6.4 Cubriuse a ficha de valoración da actividade segundo o programa desta
CA6.5 Propuxéronse medidas correctoras en desaxustes detectados
CA6.6 Elaborouse un informe sobre a actividade realizada

4.4.e) Contidos

Contidos
OTécnicas básicas de manexo do material.
Técnica básica de montaxe dunha reunión en barranquismo

Contidos

Técnicas básicas de manexo dos sistemas de aseguramento.

Equipamentos de comunicación. Funcionamento básico dos radiotransmisores. Mantemento dos equipamentos de comunicación. Linguaxe básica radiofónica. Linguaxe xestual técnica.

Aplicación de protocolo para a colocación e a comprobación do estado de todos os elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos.

Material téxtil: arneses, cabos de ancoraxe, cintas, mochilas, pés de gato, botas de barrancos, luvas, aros, pedais, daisy chains, cordas, cintas e cordinos. Sistemas de protección: colchóns, dissipadores, chalecos e neoprenos. Características e funcionamento. Mantemento. Homologacións.

Material mecánico. Reunións, equipamento de instalación, ancoraxes auxiliares, mosquetóns, descensores, bloqueadores, aseguradores, ascensores, poleas, cintas express, puños e cascos. Características e funcionamento. Mantemento. Homologacións.

Avaliación e xestión de riscos para cada actividade. Puntos de perigo. Malos usos: consecuencias. Medidas preventivas.

Avaliación e xestión de riscos en barrancos. Zoas de perigo. Control da profundidade nos saltos. Medidas preventivas nos rapeles

Normativa de aplicación nas actividades de multiaventura. Permisos relacionados coas cuncas hidrográficas. Permisos de organismos oficiais competentes. Modelos de autorizacións e permisos.

Características do equipamento e do material. Equipamento persoal e colectivo, en función da actividade, a época do ano, o lugar e o grupo. Loxística de actividade.

Normativa actual sobre homologación e caducidade do material.

Material e avituallamento individual e colectivo.

Material de seguridade e de primeiros auxilios. Caixa de primeiros auxilios específica por actividade.

Materiais para actividades dun día ou máis.

Técnicas de reparación, control, mantemento, organización e almacenaxe do material. Fichas de mantemento. Deterioración e usos.

Transporte do material. Loxística.

Análise dos riscos asociados ás actividades de espeleoloxía, descenso de barrancos, escalada ou multiaventura. Vías de escape e alternativas.

Control de riscos e toma de decisións.

Transmisión de normas e procedementos que se deben seguir.

Augas vivas. Hidrografía: contras, aspiracións, remuíños, cogomelos, sifóns, correntes circulares verticais e batedura contra as rochas.

Coñecementos básicos dun barranco. Estimación de caudais. Meteoroloxía. Revisión de niveis.

Manobras básicas de escape en barrancos de augas vivas.

Cartografía e topografía espeleolóxica e en barrancos. Instrumentos e signos topográficos máis utilizados.

Análise e elección de itinerarios. Topografías. Esbozos. Cartografía. Indicacións.

Nós máis utilizados. Nós de amarre, de arrastre, bloqueantes, de descenso, de unión e autobloqueantes. Nós específicos para cada actividade.

Reunión: tipos e función. Instalación de reunións. Triángulos de forzas.

Rápel. En simple ou en dobre. Con descensores mecánicos e manuais, con dinámico, autoasegurado e desembragable. Bloqueos. Técnicas de ascenso.

Manobras de recuperación de cordas. Pregado de cordas e almacenaxe.

Técnicas de aseguramento. Utilización e funcións de aparellos mecánicos e manuais. Comunicación coa persoa asegurada. Métodos de aseguramento. Compromiso co coidado e o uso adecuados do equipamento e dos materiais.

Protocolos de seguridade durante a progresión e/ou a actividade. Técnicas de axuda para superar puntos difíciles. Zonas conflitivas. Colocación dos elementos de seguridade en cada actividade segundo un protocolo establecido.

Técnicas xerais de progresión en montaña.

ORitmo de marcha, descanso, avituallamento e hidratación durante a actividade.

Técnicas de progresión en barrancos sen corda. Andar, gabear, desgabear, gatear, nadar, mergullar, saltar e escorregar.

Técnicas de progresión en barrancos por corda. Descender, ascender e progresión horizontal. Ancoraxes. Cabeceiras. Técnicas de unión de cordas, de fraccionamento, cortes, desprazamentos verticais ou desvíos, desgabeos, gabeos, pasamáns e rapels guiados.

Contidos

Técnicas de agarre e apoios.

Técnicas de fortuna.

Protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos e móbiles de toda a instalación de lecer e aventura. Elementos en instalacións de lecer e aventura.

Protocolo de equipamento e desequipamento dos elementos portátiles da instalación.

Normas de seguridade. Información para as persoas usuarias. Normas de uso das instalacións e técnicas de progresión. Interpretación de símbolos e carteis.

Técnicas de utilización de manexo de cordas.

Circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura. Niveis e adaptación á persoa usuaria.

Técnicas de progresión en instalacións de lecer e aventura. Ancoraxes. Liñas de vida. Escadas. Progresión por redes, tirolesas, rápel, tubos, pontes, randeiras, lianas, elementos de equilibrio e outros elementos móbiles.

Protocolos de seguridade durante a progresión. Colocación e control dos equipamentos de seguridade.

Técnicas de actuación ante situacións de fatiga, medo e bloqueo. Manobras de axuda.

Técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente. Simulación de rescate en distintas situacións e lugares.

0Técnicas básicas de autosocorro. Autorrescate en progresión vertical sobre corda.

Manobras de rescate: técnicas de asistencia e desbloqueo en corda. Descenso en rápel ou tirolesa guiada.

Confianza e seguridade na actuación, nas comunicacións e na toma de decisións.

Control ante situacións de estrés. Tolerancia á frustración e bloqueo.

Instalación de cordas para progresión ante unha evacuación.

Perigos durante a actividade. Atmosféricos: temperatura, brétema, choiva, humidade, vento, radiación solar ou treboadas. Terrestres: terreo inestable, desprendementos, vexetación espesa, incendios. Acuáticos: caudal, crecidas e elementos de dinámica fluvial. Subterráneos: desprendementos, bloques inestables, crecidas de caudal, pasos estreitos e perda de itinerario.

Protocolos de seguridade en espeleoloxía, escalada e barrancos. Cadea de seguridade e delimitación de zona de seguridade.

Protocolo de actuación ante un accidente. Aviso a grupos de rescate. Procura de axuda.

Construción dun ?punto quente?.

Sinais internacionais de socorro. Uso de radiocomunicacións ou outros elementos de comunicación.

Compilación de datos sobre a actuación do/da guía e as reaccións do grupo na actividade.

Fichas de control de valoración da actividade.

Procedementos de toma de datos no desenvolvemento da actividade.

Documentos de avaliación.

Rexistro de incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos.

Avaliación da adecuación dos equipamentos e os materiais utilizados nas actividades.

Adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade guiada por barrancos, espeleoloxía e instalacións de lecer e aventura. Elaboración de avaliación de impacto ambiental.

Propostas de medidas correctoras.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	AS COVAS E OS SEUS SEGREDOS	50

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Prepara os equipamentos e os recursos para as manobras con cordas e para as actividades de multiaventura, seguindo os procedementos para comprobar o bo estado e a funcionalidade destes	NO
RA2 - Valora a viabilidade da aplicación das medidas de control de riscos nas actividades de espeleoloxía, de descenso de barrancos, de escalada ou de multiaventura, analizando os datos do contexto	NO
RA3 - Aplica técnicas de condución de grupos por barrancos, desniveis e covas, e adaptaas ás características das persoas participantes e do medio, para avanzar eficazmente en condicións de seguridade	NO
RA4 - Supervisa e dirixe a realización das actividades en instalacións de lecer e aventura, aplicando protocolos de prevención e control de riscos	NO
RA5 - Dirixe o grupo de persoas participantes en situacións simuladas de incidencias ou emerxencia e coordina os recursos e as medidas de seguridade, aplicando técnicas de rescate e evacuación	NO
RA6 - Avalía as actividades guiadas por barrancos, cavidades e en instalacións de lecer e aventura, analizando os datos dispoñibles	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Seguíuse o protocolo de verificación da documentación, dos permisos e dos recursos para a realización de actividades en instalacións de lecer e aventura, de escalada, de espeleoloxía e de barrancos
CA1.2 Seguíronse os procedementos de mantemento, transporte e almacenamento do material, do equipamento deportivo e de seguridade para as manobras con cordas e para as instalacións de lecer e aventura
CA1.3 Revisáronse o avituallamento e os materiais deportivos individuais e colectivos necesarios nas actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA1.4 Seguíuse o protocolo para a colocación e a comprobación do estado dos elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos nas instalacións de lecer e aventura relativos á súa área de responsabilidade
CA1.5 Descríbense as características, o funcionamento e o mantemento operativo dos aparellos de comunicación e de orientación propios de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e demais actividades de multiaventura
CA1.6 Comprobáronse as zonas de cobertura e as bandas de emisión dos aparellos de comunicación
CA2.1 Seleccionáronse os datos relevantes para a prevención de riscos nunha actividade
CA2.5 Identificáronse nun plano da cavidade as posibles vías de escape, en relación coa tipoloxía das continxencias que se poidan dar
CA2.6 Defínese o método de sinalización para progresar con seguridade nunha zona labiríntica e en caos de bloques, en función da dispoñibilidade de material de sinalización
CA2.7 Determináronse as posibilidades destablecer un itinerario alternativo seguindo criterios de seguridade
CA3.1 Seguíuse o protocolo de equipamento e desequipamento en cavidades
CA3.2 Sinaláronse en zonas visibles os puntos conflitivos ou perigosos como labirintos, caos de bloques, sifóns, cortados ou pasos estreitos, para garantir a orientación e a seguridade do percorrido
CA3.3 Explicáronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas en actividades de escalada, de barrancos, de espeleoloxía e de vías ferratas
CA3.4 Explicáronse e demostráronse os protocolos de seguridade na disposición e na colocación de aparellos, conectores e cabos de ancoraxe, así como na progresión por cordas, tobogáns e saltos a pozas
CA3.6 Indicáronse durante a progresión as posibles zonas de perigo en terreo variado de montaña e escalada, covas, vías ferratas, barrancos e outras instalacións con cordas
CA3.7 Explicáronse e adecuáronse a técnica e o ritmo de progresión ás características persoais, do terreo e da actividade

Criterios de avaliación
CA4.1 Seguiuise o protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos da instalación de lecer e aventura
CA4.2 Seguiuise o protocolo de montaxe e desmontaxe dos elementos portátiles das instalacións de multiaventura
CA4.3 Explicáronse as normas de seguridade e de uso das instalacións
CA4.4 Seguiuise o protocolo de colocación dos equipamentos de seguridade das persoas usuarias dunha instalación de lecer e aventura
CA4.5 Definíronse e demostráronse as técnicas de utilización e manexo de cordas nas instalacións e nas actividades de lecer e aventura
CA4.6 Explicáronse as técnicas de progresión para os sucesivos niveis dos circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura
CA4.7 Controlouse o cumprimento das normas de seguridade
CA5.1 Seguiuise o protocolo específico de prevención e seguridade nas actividades
CA5.2 Demostráronse as técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente simulado
CA5.3 Simuláronse as posibles adaptacións ao medio en caso de fenómenos atmosféricos perigosos
CA5.4 Explicouse a utilización correcta do material nun rescate
CA5.5 Instaláronse as cordas de progresión
CA6.1 Recolléronse datos sobre a actuación do/da guía e as reaccións do grupo na actividade
CA6.2 Rexistráronse as incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos
CA6.3 Valorouse a adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade
CA6.4 Cubriuse a ficha de valoración da actividade segundo o programa desta
CA6.5 Propuxéronse medidas correctoras en desaxustes detectados
CA6.6 Elaborouse un informe sobre a actividade realizada

4.5.e) Contidos

Contidos
<p>OTécnicas básicas de manexo do material.</p> <p>Técnicas básicas de manexo dos sistemas de aseguramento.</p> <p>Aplicación de protocolo para a colocación e a comprobación do estado de todos os elementos específicos de seguridade e de prevención de riscos.</p> <p>Material téxtil: arneses, cabos de ancoraxe, cintas, mochilas, pés de gato, botas de barrancos, luvas, aros, pedais, daisy chains, cordas, cintas e cordinos. Sistemas de protección: colchóns, disipadores, chalecos e neoprenos. Características e funcionamento. Mantemento. Homologacións.</p> <p>Material mecánico. Reunións, equipamento de instalación, ancoraxes auxiliares, mosquetóns, descensores, bloqueadores, aseguradores, ascensores, poleas, cintas express, puños e cascos. Características e funcionamento. Mantemento. Homologacións.</p> <p>Avaliación e xestión de riscos para cada actividade. Puntos de perigo. Malos usos: consecuencias. Medidas preventivas.</p> <p>Características do equipamento e do material. Equipamento persoal e colectivo, en función da actividade, a época do ano, o lugar e o grupo. Loxística de actividade.</p> <p>Normativa actual sobre homologación e caducidade do material.</p>

Contidos

Material e avituallamento individual e colectivo.

Material de seguridade e de primeiros auxilios. Caixa de primeiros auxilios específica por actividade.

Materiais para actividades dun día ou máis.

Técnicas de reparación, control, mantemento, organización e almacenaxe do material. Fichas de mantemento. Deterioración e usos.

Análise dos riscos asociados ás actividades de espeleoloxía, descenso de barrancos, escalada ou multiaventura. Vías de escape e alternativas.

Control de riscos e toma de decisións.

Transmisión de normas e procedementos que se deben seguir.

Cartografía e topografía espeleolóxica e en barrancos. Instrumentos e signos topográficos máis utilizados.

Coñecementos básicos xeolóxicos. Particularidades kársticas. Formacións. Zonas perigosas. Pasos estreitos. Esbozos e topoguías de cavidades.

Análise e elección de itinerarios. Topografías. Esbozos. Cartografía. Indicacións.

Nós máis utilizados. Nós de amarre, de arrastre, bloqueantes, de descenso, de unión e autobloqueantes. Nós específicos para cada actividade.

Rápel. En simple ou en dobre. Con descensores mecánicos e manuais, con dinámico, autoasegurado e desembragable. Bloqueos. Técnicas de ascenso.

Manobras de recuperación de cordas. Pregado de cordas e almacenaxe.

Técnicas de aseguramento. Utilización e funcións de aparellos mecánicos e manuais. Comunicación coa persoa asegurada. Métodos de aseguramento. Compromiso co coidado e o uso adecuados do equipamento e dos materiais.

Protocolos de seguridade durante a progresión e/ou a actividade. Técnicas de axuda para superar puntos difíciles. Zonas conflictivas. Colocación dos elementos de seguridade en cada actividade segundo un protocolo establecido.

O Ritmo de marcha, descanso, avituallamento e hidratación durante a actividade.

Técnicas de progresión en espeleoloxía: cavidades horizontais. Caos de bloques, pasos estreitos, gateiras, chemineas, laminadores, cortados ou desniveis.

Técnicas de progresión en espeleoloxía: pasos e/ou cavidades verticais. Uso de pedais e escalas. Manobras de descenso e ascenso. Paso de desviadores ou fraccionamentos. Desgabeos, gabeos, tirolesas e rápels guiados e pasamáns.

Técnicas de fortuna.

Protocolo de comprobación de seguridade dos elementos fixos e móbiles de toda a instalación de lecer e aventura. Elementos en instalacións de lecer e aventura.

Protocolo de equipamento e desequipamento dos elementos portátiles da instalación.

Normas de seguridade. Información para as persoas usuarias. Normas de uso das instalacións e técnicas de progresión. Interpretación de símbolos e carteis.

Técnicas de utilización de manexo de cordas.

Circuitos verticais, horizontais e aéreos das instalacións de lecer e aventura. Niveis e adaptación á persoa usuaria.

Técnicas de progresión en instalacións de lecer e aventura. Acoraxes. Liñas de vida. Escadas. Progresión por redes, tirolesas, rápel, tubos, pontes, randeiras, lianas, elementos de equilibrio e outros elementos móbiles.

Protocolos de seguridade durante a progresión. Colocación e control dos equipamentos de seguridade.

Técnicas de actuación ante situacións de fatiga, medo e bloqueo. Manobras de axuda.

Técnicas de aproximación e evacuación en caso de accidente. Simulación de rescate en distintas situacións e lugares.

Técnicas básicas de autosocorro. Autorrescate en progresión vertical sobre corda.

Manobras de rescate: técnicas de asistencia e desbloqueo en corda. Descenso en rápel ou tirolesa guiada.

Confianza e seguridade na actuación, nas comunicacións e na toma de decisións.

Control ante situacións de estrés. Tolerancia á frustración e bloqueo.

Instalación de cordas para progresión ante unha evacuación.

Contidos

Perigos durante a actividade. Atmosféricos: temperatura, brétema, choiva, humidade, vento, radiación solar ou treboadas. Terrestres: terreo inestable, desprendementos, vexetación espesa, incendios. Acuáticos: caudal, crecidas e elementos de dinámica fluvial. Subterráneos: desprendementos, bloques inestables, crecidas de caudal, pasos estreitos e perda de itinerario.

Protocolos de seguridade en espeleoloxía, escalada e barrancos. Cadea de seguridade e delimitación de zona de seguridade.

Protocolo de actuación ante un accidente. Aviso a grupos de rescate. Procura de axuda.

Construción dun ?punto quente?.

Manobras para arranxar incidencias durante un descenso ou un ascenso por corda.

Compilación de datos sobre a actuación do/da guía e as reaccións do grupo na actividade.

Fichas de control de valoración da actividade.

Procedementos de toma de datos no desenvolvemento da actividade.

Documentos de avaliación.

Rexistro de incidencias relativas á actividade, á seguridade e aos tempos previstos.

Avaliación da adecuación dos equipamentos e os materiais utilizados nas actividades.

Adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade guiada por barrancos, espeleoloxía e instalacións de lecer e aventura. Elaboración de avaliación de impacto ambiental.

Propostas de medidas correctoras.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os mínimos exigibles que o alumno debe alcanzar ó longo do curso son:

- Demostrar competencia nas técnicas de progresión en escalada, barranquismo, vía ferrata e espeleoloxía.
- Ser capaz de establecer as medidas de seguridade nas actividades con cordas.
- Ser capaz de progresar por unha corda en vertical con aparatos.
- Mostrar dominio na técnica de aseguramento en escalada.
- Distinguir e enumerar o equipamento básico para realizar actividades de escalada, barranquismo e espeleoloxía.
- Demostrar competencia no descenso por corda mediante rapel.
- Identificar os perigos obxectivos e subxetivos que nos podemos atopar nas actividades con cordas.
- Coñecer as sinais de socorro internacionais.
- Domiñar as técnicas de primeiros auxilios e rescate.
- Demostrar as técnicas de rescate e evacuación en caso de accidente.

A porcentaxe da nota está dividida nestes 3 apartados:

- Traballos, tarefas orais ou escritas, exposicións, probas teóricas : 2
- Traballo diario: 3
- Probas prácticas: 5

Os alumnos deben obter un mínimo de 5 sobre 10 en cada un dos apartados anteriores.

Así mesmo se suspende algún dos apartados anteriores terá que facer a recuperación somentes dese apartado ou no caso de non superar o apartado de traballo diario deberá cambiar a dinámica de participación, esforzo e aproveitamento das sesións coas pautas que o docente lle indique.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

Ó final do trimestre ou principios do seguinte, realizarase unha recuperación teórica e práctica para alumno-as que suspenderan algunha parte das Unidades Didácticas traballadas. Si aínda así suspende, pasará ó seguinte plan de recuperación (ó de final de curso). No caso dalgúns contidos prácticos, realizamos avaliación continua, polo que se un alumno aproba este apartado, recuperará a parte práctica correspondente.

En canto ós alumnos lesionados, non poderán superar a parte práctica ata que poidan demostrar a súa competencia na mesma.

Ó final de curso os alumnos realizarán recuperacións teórico-prácticas das Unidades Didácticas suspendidas, tendo en conta unicamente o tipo de contidos suspendidos e os mínimos exigibles no curso.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

O alumno con perda de avaliación continua terá dereito a facer unha proba final práctica de varios supostos e destrezas relacionados coas actividades desenroladas e outra teórica de todas as Unidades Didácticas traballadas ó longo do curso, tendo que obter como mínimo un 5 en cada unha das probas e supostos prácticos e un 5 na parte teórica.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Respecto o proceso de ensinanza aprendizaxe, e fundamental a avaliación inicial ou de diagnóstico, incluso a propia experiencia do docente para a correcta interpretación do tratamento educativo dos contidos. Á conclusión de cada sesión, normalmente dialógase cos alumnos, para poder

valorar as súas reaccións e comportamentos. Igualmente se reflexiona sobre os contidos traballados e as actividades seleccionadas, para poder cambialas se estas non funcionan. Se é necesario reducir a dificultade ou aumentar a exigencia das actividades procederase a elo para asegurar as mellores condicións de aprendizaxe posibles. Do mesmo modo que se realiza a anotación e verificación do traballo e actitude do alumnado, á conclusión das sesións, infórmase ó alumnado que non vai polo camiño correcto (por non entregar as tarefas, ir xusto en la práctica, pasividade...). Respecto á práctica docente, ó final da 1ª e da 3ª avaliación, se lles pasará a través da aula virtual unha enquisa de satisfacción na que, de maneira anónima, valoran os aspectos relativos á actuación do profesor. Tras ser analizadas as enquisas se procederá a intentar cambiar aquilo que está nas nosas mans poder cambiar.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Na 1ª sesión do curso, os alumnos cubren unha ficha persoal (datos persoais, médicos e antropométricos) e un cuestionario sobre aprendizaxes anteriores relacionados co módulo e sobre experiencias motrices. Na 1ª UD realízase unha avaliación diagnóstica do nivel inicial de capacidades e coñecementos dos alumnos mediante probas teóricas e teórico-prácticas e unha proba de resistencia física. Ademais, en todas as UD's se realiza unha avaliación inicial sobre os coñecementos, experiencias e actitudes previas mediante procedementos de observación ou experimentación, preguntas ós alumnos, debates e outras técnicas socializadoras.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

- Procedementos de recuperación en forma de plan de traballo individualizado (PTI), que se centrarán na recuperación dos contidos e actividades básicas para alcanzar os obxectivos mínimos non superados en cada trimestre.
- Formación de grupos de aprendizaxe para o reforzo dos desaxustes de competencias relevantes.
- Situacións facilitadas para a consecución dos aprendizaxes adquiridos con anterioridade.
- Agrupamentos flexibles para adaptar unha parte do proceso de ensinanza á competencia do alumnado mediante grupos onde un ou varios alumnos axudan a outros nas tarefas que non rematan de controlar, durante un tempo limitado.
- Opción de recuperación de obxectivos non alcanzados a través de actividades que se desenrolarán en posteriores unidades didácticas relacionadas con esas habilidades, capacidades ou tarefas específicas.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Dende esta programación se traballa: a comprensión lectora, a comprensión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información comunicación, prevención da violencia de xénero e contra persoas con discapacidade, igualdade de trato e non discriminación, a resolución pacífica de conflitos, o traballo en equipo, o espírito emprendedor e o sentido crítico, a educación e seguridade vial, a educación para a saúde, educación ambiental, educación para o consumidor e educación para o tempo de lecer.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

- Saídas ó rocódromo do multiusos na Xunqueira II
- Saídas para prácticas de rapel e escalada no Monte Galiñeiro.
- Saída para práctica da vía ferrata en Cedeira.
- Saídas á ferverza do Pereiro (Poio), para práctica de rapel.
- Saída ó ecoparque multiaventura de Marín.
- Saída os barrancos do río Verdugo e Rego da Cal.

- Saída O Caurel para práctica de espeleoloxía en covas.